

Markus FISCHER (București):

Întoarcerea la viața dăruită. Tematica *Alcestis* la Euripide, Hofmannsthal și Rilke

Rezumat: Acest articol face referire la receptarea tematicii *Alcestis* în antichitatea greacă (Euripide) și în literatura germană, la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul veacului al XX-lea (Hugo von Hofmannsthal, Rainer Maria Rilke). Pe de o parte este scos în evidență că deja Euripide întâmpinase greutăți în tratarea dramatică - în sensul unui subiect tragic -, a materialului mitologic. Pe de altă parte se poate constata că ambele tratări moderne tematicii, în jurul anului 1900, au urmat căi diferite: Hofmannsthal prelucrează materialul lui Euripide *Alcestis* într-un context dionisiac, pornind de la Schopenhauer și Nietzsche, în timp ce Rilke contopește teme și motive proprii cu materialul *Alcestis*.

Cuvinte cheie: Alcestis, receptarea antichității în jurul anului 1900, mitul lui Dionis, Euripide, Hofmannsthal, Rilke.

Ivana Pajic (Novi Sad):

**Funcția naratorului la construirea imaginii celuiilalt în romanul lui Saša Stanišićs
*Cum a reparat soldatul gramofonul***

Rezumat: În romanul *Cum a reparat soldatul gramofonul*, autorul Saša Stanišić evidențiază relația complexă a naratorului (Aleksandar) pe de o parte cu patria sa Bosnia și Herțegovina, pe de altă parte cu Germania care, datorită izbucnirii războiului civil în Bosnia și Herțegovina, a devenit patria conjuncturală a lui Aleksandar și a familiei acestuia. Problemele care sunt consecințe ale acestui război - precum pierderea patriei, integrarea, construirea și reconstruirea de imagini proprii și ale altora - sunt tratate dintr-o perspectivă deosebită, cea a copilului. În centrul prezentei lucrări se află analiza romanului *Cum a reparat soldatul gramofonul* din perspectiva alegerii unui copil ca instanță narativă, scoțându-se în evidență elementele deosebite în construirea imaginii proprii și a celuiilalt respectiv auto- și heterostereotipii de către naratorul-copil și în ce măsură acestea se deosebesc de cele ale unui narator adult.

Cuvinte cheie: Saša Stanišićs, narator-copil, imaginea proprie și a celuiilalt

Francisca SOLOMON (Iași)

Dimensiunea bucovineană ca experiență a „diferitului“ în povestirea *In fartogikn groy* a scriitorului Alexander Spiegelblatt

Rezumat: Evenimentele istorice ale anului 1918 care au condus la dizolvarea monarhiei habsburgice, urmate de actele violente ale celui de-al Doilea Război Mondial au reprezentat pentru majoritatea evreilor din „Bucovina austriacă” catalizatorul unui proces complex, marcat de o gravă perturbare și de o profundă dezorientare identitară. Distrugerea vechilor fundamente și pierderea punctelor de referință au fost percepute de către un număr mare de evrei bucovineni ca momente extrem de dureroase. Cei mai mulți dintre aceștia au continuat să cultive vechile

valori „austriece”. Experiențele înfiorătoare ale celui de-al Doilea Război Mondial și ale Holocaustului au lăsat răni adânci în sufletul supraviețuitorilor deportărilor în Transnistria, marcându-i pe aceștia în mod dureros și ireversibil.

În acest studiu mă bazez în mod deliberat pe nuvela „In fartogikn groy” scrisă de scriitorul de limbă idiș Alexander Spiegelblatt, originar din Bucovina, cu scopul de a ilustra tranziția cu implicații traumatice de la un model multinațional la un construct „național(-ist)”, marcată de un grav și ireconciliabil conflict între „vechile” și „noile” valori.

Cuvinte cheie: evrei bucovineni, deportare, Alexander Spiegelblatt, idiș, identitate culturală.

Teodora-Bianca MORARU (Sibiu):

Rezumat: Romanul *Femei albastre*, publicat în variantă nefinalizată la șase ani de la moartea autorului, scriitorul brașovean Gheorghe Crăciun, reprezintă o simptomatologie complexă a pierderii și regăsirii de sine pe fondul tranziției post-comuniste. Tema principală o constituie descrierea narativă a polifoniei simțurilor, drama cotidiană a trupului, a cărei singurăătate fundamentală se regăsește atât în durerea acută, cât și în Eros.

Scopul principal al articolului este acela de a prezenta filtrarea narativă a diferitelor aspect sinestezice, transfigurarea în scris a informațiilor percepute prin intermediul simțurilor. Acest lucru se realizează printr-o serie de tehnici experimentale, ca reproducerea fotografică, perspectiva cinematografică și alternanța între real și imaginar.

Ca și unul dintre romanele mai vechi ale lui Crăciun, *Pupa russa*, *Femei albastre* nu este în totalitate unul epic, narațiunea fiind substituită și în acest caz de o observație detaliată și o introspecție profundă, de o explorare senzorială a lumii, incluzând transformările interioare ale acesteia și percepția fizică. Însuși autorul susține că „și acest roman este focalizat asupra erosului, cu nu puține deschideri spre erotism, senzualitate și explorare somatică”

Cuvinte-cheie: Gheorghe Crăciun, percepție detaliată, erotism, perspectivă cinematografică, sinestezie

Alina Bruckner (Iași)

Predispoziția spre romantism: trăsătură a scriitorilor de literatură de masă

Rezumat: Lucrarea de față își propune să analizeze succint trăsăturile scriitorilor de literatură de masă din secolul al XIX-lea. Aceasta este o perioadă în care diversele manifestări literare se situează între extreme: interesul este plasat cu precădere pe sincretismul curentelor și mișcărilor literare, dintre care se distinge ”celălalt” Romantism, o formă decorativă, epigonală a Romantismului.

O scurtă prezentare a unor autori de succes din secolul al XIX-lea – ce pot fi incluși în categoria scriitorilor de literatură de masă – facilitează schițarea unui portret al autorului tipic de literatură de masă, implicit al cititorului tipic de literatură de masă, ceea ce trebuie proiectat pe fundalul cultural și social al perioadei respective. Asemănările stilistice și tematice dintre acești autori pot fi extrapolate, astfel încât să se probeze ipoteza conform căreia predispoziția spre Romantism (a

se înțelege aici acel ”celălalt” Romantism) este într-adevăr o trăsătură a scriitorilor de literatură de masă din secolul al XIX-lea.

Cuvinte cheie: literatură de masă, romantism, cititor, kitsch

II. Lingvistică

Doris Sava (Sibiu)

Anunțuri matrimoniale din perspectivă interlingvistică și interculturală. Teme de cercetare

Rezumat: Articolul oferă în prima sa parte o succintă caracterizare a speciei de text, insistând asupra specificului lexical și formal fără a neglija mijloacele specifice de constituire la nivel textual. Deoarece anunțurile matrimoniale nu au fost încă cercetate din perspectivă contrastivă (germano-română)/interculturală este oportună menționarea câtorva direcții și modalități de cercetare.

Cuvinte-cheie: anunț matrimonial, specii de text, teme de cercetare

Ellen Tichy (Sibiu)

Germana din Europa centrală după 1989 – Specializări ale germanisticii. Pregătirea profesorilor de limba germană și germana ca limbă profesională

Rezumat: Articolul aduce în discuție tendințele contemporane și evoluțiile din Europa centrală, la mai bine de un sfert de veac de la schimbările politice din 1989, respectiv dezvoltarea unor specializări în cadrul Catedrelor tradiționale de Germanistică, pregătirea de profesori de limba germană ca limbă străină și creșterea valorii limbii germane ca limbă de specialitate și profesională.

Cuvinte cheie: Europa centrală, Specializări ale germanisticii, pregătirea profesorilor de limba germană, limba germană ca limbă profesională.

Adriana IONESCU (București):

Capcane de etimologie greacă în limba germană. Prietenii falși între eros și thanatos

Rezumat: Articolul prezintă o nouă dimensiune a categoriei lexicale a ”prietenilor falși”. Prietenii falși sunt produsul unor fenomene complexe, care depășesc sfera bilingvismului, cu alte cuvinte nu sunt explicabili exclusiv la nivelul limbii materne sau limbii străine. Multe dintre exemplele de prietenii false, așadar de potențiali prieteni falși, provin din categoria așa-numitelor internaționalisme. În articolul de față discut într-o abordare concretă, pe baza unor grecisme din limba germană, modul în care prietenii false formează un triunghi neortodox, depășind granițele unei perechi lingvistice.

Principalul scop al lucrării este să demonstreze că premisa etimologică, chiar dacă aceasta apare numai ca principiu opțional în definierea prietenilor falși, joacă un rol esențial în cazul patrimoniului lexical internațional european.

Cuvinte-cheie: prieteni falși, hibriditate lingvistică, dimensiunea multilingvă a vocabularelor, specializare semantică, triunghi lingvistic

Ioana Constantin (Sibiu)

Dragostea în vremea încarturirii. Detaliu din tabloul de epoca pe baza comentariului unui protocol judiciar din fondul arhivistic al Judicatuului sibian

Rezumat: Arhivele Naționale din Sibiu dețin un fond bogat de documente cu privire la istoria sașilor transilvăneni și la viața cotidiană din orașul Sibiu. Deși aceste documente sunt de interes major pentru istorici, lingviști și traducători, ele au fost insuficient studiate. Reprezintă nu doar un tablou extrem de viu al istoriei acestei comunități, ci și, în egală măsură, o mărturie a evoluției limbii germane vorbite pe teritoriul acestei zone transilvane; traduse, ar oferi cititorilor români o perspectivă inedită asupra istoriei sașilor transilvăneni. Lucrarea de față analizează, în contextul istoric al epocii, depozițiile martorilor într-un proces civil din timpul încarturirii austriece la Sibiu în secolul al XVII-lea, discutând conținutul documentului plecând de la caracteristicile textului.

Cuvinte cheie: sași transilvăneni, încarturire, documente de arhivă, Judicat, depozițiile martorilor, elemente structurale de text

**Mihaela Parpalea (Brasov):
Limbajul la modă în publicistica de serie**

Rezumat: Problematika prezentului articol pornește de la ideea că astăzi cartea este tot mai marginalizată în favoarea produselor de serie care, servind unei comunicări spontane, rămân la modă. Aprecierea formelor și conținuturilor considerate a fi la modă depinde de rating în timp ce criteriile estetice, autenticitatea și profunzimea mesajelor sunt neglijate. Atât în formă tipărită cât și în forme alternative audio-vizuale, produsele la modă au un limbaj și un stil de un nivel care abia reușește să prezinte mesajele prin formule stereotipe. Deși sunt ușor de înțeles și nu solicită efort din partea publicului, ele rămân o marfă pentru un anumit public care găsește în ele un substitut pentru lumea reală. Aceste produse de serie oferă cititorilor lor o lectură care concordă cu prezentul pe care ei îl trăiesc. În articol sunt prezentate motive și structuri lexicale ale publicisticii de serie.

Cuvinte cheie: Jurnalism trivial, accente peiorative, verdict estetic, cuvânt la modă, expresii stereotipe

III. Traductologie și critica traducerii

Lăcrămioara POPA (Sibiu)

Alfred Margul-Sperber – Portetul unui poet și traducător de excepție

Rezumat: Studiul de față își propune să analizeze personalitatea literară a scriitorului și traducătorului de limbă germană Alfred Margul-Sperber, și să evidențieze interesul acestuia față de poezia populară românească, în special față de baladele populare românești. Alfred Margul-Sperber, cunoscut ca fiind un autor clasic al literaturii de limba germană din România, a fost de asemenea un descoperitor și șlefuitor de noi talente, precum și un traducător de excepție. Impresiile din copilărie și experiențele sale de viață au contribuit în mod major la interesul manifestat de Alfred Margul-Sperber față de literatura română și față de poezia populară românească, acestea punându-și decisiv amprenta asupra propriei sale creații literare. Fascinat de pluralitatea formelor, de bogăția rimelor, a imaginilor și a sunetelor poeziei populare românești, autorul s-a aplecat și asupra baladei populare “Miorița”, pe care a tradus-o cu mare acuratețe și talent. Prin traducerile sale valoroase Alfred Margul-Sperber a făcut cunoscută literatura populară românească atât cititorilor de limbă germană din România cât și celor din străinătate.

Cuvinte cheie: Alfred Margul-Sperber, traductologie, balade populare românești, poet popular românesc

Camen Popa (Sibiu)

Un proces de vrăjitorie din Sibiul secolului al XVII-lea discutat din punct de vedere istoric, cultural și translatic

Rezumat: Textul analizat și tradus este reprezentat de un act juridic al unui proces de vrăjitorie din anul 1697. După o scurtă descriere generală a fenomenului vânătorii de vrăjitoare și a particularității acestuia în Transilvania secolului al XVII-lea urmează o analiză a textului din punct de vedere al procesului traducerii. Cele mai problematice aspecte sunt cele identificate în depozițiile martorilor, care abundă în particularități lingvistice de la forme arhaice și până la cele dialectale. Traducătorul se află în fața unei dileme atunci când trebuie să decidă dacă să transpună structurile arhaice din limba sursă în structuri arhaice în limba țintă, păstrând astfel personalitatea stilistică a textului, sau să le transpună în limba română modernă, ceea ce ar însemna abordarea unei traduceri libere (“open translation”). În niciunul dintre cazuri nu trebuie neglijat caracterul informativ și oral al textului sursă.

Cuvinte cheie: *act juridic, proces de vrăjitorie, traducere, structuri arhaice și dialectale, traducere liberă (“open translation”).*

Delia COTĂRLEA (Brasov):

Recenzie

Rezumat: Lucrarea de față analizează volumul poetului Horst Samson *Kein Schweigen bleibt ungehört (Nici o tăcere nu rămâne neauzită)* (2013). Recenzia pune accentul pe cele 3 mari teme, ce se regăsesc în volum: emigrare / exil, existența absurdă din vremurile comuniste și trecutul nazist al generației anterioare de etnici germani din România. Deși aceste teme par a nu avea

legătură între ele, analiza poeziilor conchide că există un filon comun solid în ceea ce privește perspectivele eului lyric.

Cuvinte cheie : recenzie, emigrare, exil, comunism, nazism

Ewelina Wilkos (Szczecin/Polonia): Recenzie